

V. SLOVENSKI DAN v Kanadi

Slovenski dan v Kanadi — peti po številu — bo zopet praznik vseh Slovencev. Kadar je praznik, smo ljudje veseli in dobre volje. Pozabimo na trdoto vsakdanjega življenja in dela. Misli pohitijo k praznovanju, v srcih se nabere veselje.

Slovenski dan bo zopet praznik našega slovenskega izvora. To bo praznik nas vseh: mladih, starejših in starih; novih, najnovejših in starih naseljencev. Slovenski dan bo naša skupna slovenska zadeva. Samo vsi skupaj sestavljamo rod, ki ima svoj izvor na prelepem koščku zemlje pod Triglavom. Večini izmed nas je namreč tam tekla zibeljka; tam smo slišali prvo slovensko besedo in lovili v ušesa prve slovenske melodije. Od tam se je potem širil pogled naših spoznanj na bližnja in daljna obzorja. Našim otrokom — tukaj rojenim — pa v dušah sniva želja, da bi videli deželo raja, o kateri njihovi starši tako pogosto in na glas sanjajo. Slovenski dan nam bo to navezanost na rodno Slovenijo osvežil, utrdil in si bomo zopet povedali, da je nismo zapustili, ker je ne bi imali radi. Še vedno nam je mati-Slovenija.

Slovenski dan bo tudi praznik naše zavesti. 364 dni v letu spoznavamo nove ljudi, poslušamo druge jezike, se nam vsiljujejo nove navade in poskušamo nov način življenja. Slovenski dan bo pa dan slovenskega mišljenja, dan srečanja z znanci in prijatelji, ki nosijo v sebi isto, to je slovensko čutenje, ki jih dvigne in navduši slovenska pesem in slovenska zastava. Zopet se bomo navzeli slovenskega ponosa, ki je skozi stoletja ustvarjal lepe stvari, lastne samo nam: več kot tisočletno narodno vztrajanje; svobodne volitve svobodnih knezov; odločitev naših prednikov, da so vztrajali v pravi veri; upor slovenskih kmetov tujim tlačiteljem; dela naših pesnikov in pisateljev in znanstvenikov; slovenska pridnost in podjet-

nost. Koliko stvari in storilnosti hrani naša zgodovina, kar vse je predmet našega ponosa. Ni nam treba skrivati slovenske zavesti. Pomehkuženi prebivalci današnjega zapada ne bi nikdar prenesli, kar je prenesel, in prestal in dosegel slovenski človek v zgodovini.

Slovenski dnevi so nam prava potreba. Kot naša skupna zadeva nam dajo vsem priliko, da vsaj enkrat na leto pridemo ven iz društvenih ozkosti, ven iz vaških prepirljivosti, ven iz sumničavosti, ki jih ustvarjajo kuhinjska omizja. Slovenski dan je prilika, ko vsi skupaj pridemo in se tako vadimo z dobro voljo prenašati mnenja drug drugega in ceniti vse, kar koli je kdo naredil dobrega in pozitivnega v iskrenem namenu služiti stvari, bližnjemu in Bogu. Slovenski dan naj bi prinašal med nas in v nas srečo in veselje. Ni dolgo tega, ko je nekdo zapisal: »Samo srečen človek bo skupnost napravil močno.« Kdor je poln notranje sreče, jo bo razsipal tudi okrog med druge. Slovenski dan mora biti zato dan sreče za vse, saj je naš narodni praznik. In če bodo naši otroci na slovenskem dnevu gledali in doživ-

ljali to našo srečo, se nam ni bati za njihovo navezanost na slovenska izročila.

Če bo slovenski dan res praznik našega slovenskega izvora in naše slovenske zavesti, če bo izraz naše sreče in strpnosti, bo tako tudi naše najlepše pričevalo nas vseh pred gosti drugih narodnosti. In ko bo glas o

takem slovenskem dnevu prišel na uho našim v domovini, se jim bo dobro zdelo, da bratje in sestre tam daleč preko morja ne pozabljajo, kje in kaj je mati-Slovenija. Kdo bi pri vsem tem še mogel reči sebi ali sorojaku: »Ne grem na V. SLOVENSKI DAN!?!«

Slovenec

KONKORDAT

I

Konkordat je pogodba med Cerkvijo in državo o zadevah, ki se tičejo obeh. Imenovanje in nastavitve škofov, šolski problemi, veljavnost krščanskega zakona, cerkvena lastnina, pa tudi omemba imen državnih oblastnikov v maši in litanijah so le nekatere teh zadev iz preteklosti.

Prvi konkordati so iz enajstega in dvanajstega stoletja, iz časa tako imenovane borbe za investituro, ko se je Cerkev skušala osvoboditi vmešavanja svetnih oblasti v nastavitve škofov.

Sam po sebi je konkordat trajna pogodba. Toda mnoge države jih niso spoštovale. Avstroogrška n. p. je sklenila konkordat leta 1855, leta 1870 pa

ga odpovedala. Znano je, kako malo se je Hitler brigal za pogodbo, ki jo je napravil z Vatikanom kmalu po prevzemu oblasti.

II

Konkordat skoraj zmeraj znači, da med Cerkvijo in državo ni vse v redu. Kajti le medsebojna trenja ali strah pred trenji ga napravijo potrebnega. Bil bi odveč v deželi, kot je n. p. Kanada, kjer se država ne vtika v cerkvene zadeve in nam ne krati verske svobode.

Konkordat s Francijo leta 1801 je končal brezpravno stanje in preganjanje Cerkve, ki se je začelo z revolucijo. Pogodbo med Vatikanom in Avstrijo so zahtevale posledice verske politike cesarja Jožefa

Ljubljana

II (1780—1790), ki je odločal celo o številu sveč na oltarju.

Kot vsi kompromisi, konkordat ne zadovolji popolnoma ne Cerkev ne države. Papež Pij VII je moral Napoleonu popustiti v marsičem, toda zagotovil je Cerkvi varnost in mir vsaj v najvažnejših stvareh. General Franco si je v konkordatu, ki ga je sklenil po državljanski vojni, izsilil široke pravice v imenovanju španskih škofov. To dejstvo bo Cerkvi brez dvoma škodilo, ko Franca več ne bo; toda pomagati si ni mogla.

III

S tem, da sklene z državo pogodbo, Cerkev nikakor ne odobri morebitne vladne ideologije. Ostro namreč razlikuje med državnim poglavarjem in njegovim svetovnim nazorom. Papež Pij XI je sklenil lateranski pakt z Mussolinijevo vlado; je pa tudi javno obsodil fašizem. Prav tako mu konkordat z Nemčijo ni preprečil objave okrožnice »Mit brennender Sorge«, v kateri obsodi nacizem.

Cerkev pač hoče pomagati čim večjemu številu svojih vernikov. Če se le more, se ogne zahtevi po mučeništvu. Ve namreč, da je nepotrebno mučenišтво skušanje Boga. Poleg tega jo tisočletna skušanja uči, da so mnogi od njenih otrok šibki. Zavest dolžnosti, da rešuje tudi šibke, pa jo nagiba, da jim čim bolj olajša težave v spolnjevanju verskih dolžnosti.

IV

Kot na toliko drugih, se moramo katoličani tudi na tem področju varovati, da ne istovetimo svojih interesov z interesi Cerkve, in da je ne skušamo uporabiti za svoje namene. Lahko si predstavljamo, kako se je ob Napoleonovem kronanju po papežu užalostilo marsikatero zvesto katoliško srce med francoskimi begunci, ki so bili upali, da se bo papež postavil za njih pravice in lastnine, katerih jih je oropala revolucija.

Marsikak krščanski demokrat v Italiji je leta 1929 čutil, da ga je Vatikan pustil na cedilu, ko se je sporazumel z Mussolinijem. In mnoge poljske begunce je morala bridko prizadeti novica, da je papež

S. B.:

Cerkev v Latinski Ameriki

MEŠANJE

Prišlo je do mešanja dveh ras: indijanske in bele. Seveda je bilo indijanske krvi neprijetno več kot bele. Samo če se to vzame v poštev, se more vsaj delno razumeti poglobljene lastnosti na latinsko ameriškem značaju, ki so tele: slabotna volja, velika čustvenost, lenobnost. To bi bila črna stran. Od pozitivnih strani omenimo razmeroma dobro umsko nadarjenost in pa to, da se jih hitro zadovolji. Mislim na prehrano in obleko. Tudi, ko bi si lahko privoščili, ostanejo skromni.

Mešanica Špancev in Kičva Indijancev je dala odprt in vesel značaj. Mešanica Špancev in Guarani Indijancev je napravila človeka zaprtega. Skoraj nikomur ne zaupa in le težko vam bo povedal, kaj ga teži. Takemu mešancu lahko napravite sto uslug in napravite en sam napačen korak in bo na vse usluge pozabil in samo krivico premleval.

CERKEV V LATINSKI AMERIKI

Če bo steklenica dišala po likerju, ki je bil v njej, bo tudi latinsko ameriška Cerkev dišala po zemlji in ljudeh, o katerih smo govorili.

Zemlja je bogata, a ljudje so revni, smo rekli najprej. Mešanci dveh ras so. Nadarjeni in

Janez XXIII, najbrž po nasvetu kardinala Višinskega, odločil zastopnika poljske vlade v begunstvu pri Vatikanu.

Papež je pač vedel, da se odloča usoda poljske Cerkve na Poljskem, ne v tujini; zato je napravil eno od mnogih stopenj na poti do modusa vivendi.

Cerkev mora pogosto potpeti z manjšim zlom, da s tem prepreči večje zlo. Skušajmo imeti tako veliko srce, kot ga ima Cerkev. Obenem pa skušajmo biti taki realisti, kot je Cerkev, katere prvo in najvažnejše načelo je *salus animarum* — rešitev duš. In duše se pač najdejo povsod — v nacistični Nemčiji in fašistični Italiji in v komunistični Poljski.

leni. Gostoljubni, a tudi takoj užaljeni.

Zgodovina nam pripoveduje, da so Španci hoteli osvojiti čim več dežel za špansko krono, a istočasno tudi za Kristusa. Z vsako ekspedicijo je šlo nekaj duhovnikov. Bili so to redovniki mercedarci, avguštinci, frančiškani in dominikanci, ki imajo v tistih krajih še danes velik ugled. Med njimi je najbolj znan fray Bartolomé de las Casas, pravi apostol Indijancev. V vseh zgodovinskih mestih kot so Lima, Quito, Cuzco, Santiago, so še danes samostani s krasnimi cerkvami, ki pripadajo prej omenjenim redovom.

Če so Španci včasih dosegli izredne vojaške uspehe s par sto vojaki, misijonarjev niti toliko ni bilo. V verskem pogledu so morali najprej skrbeti za Špance, ki kljub svoji trdni veri dostikrat niso najlepše živeli.

Indijanci so se dali krstiti. Sprejemali so večinoma tisto, kar jim je bilo v krščanstvu všeč, nekaj poganskih navad so pa tudi ohranili. In za številne Indijance je to še danes res. V Gvatemali vsakdo lahko vidi pokopališča, kjer so na istem grobu križ in maliki.

Razen vsega tistega, kar smo rekli o značaju latinskih Amerikancev, je eden vzrokov za slabotnost Cerkve v teh pokrajinah ta, da so bili le površno pokristjanjeni. S tem ne mislimo reči, da ni bilo, ali da danes ni izredno gorečih vernikov in celo svetnikov. Dve dekleti, prva je Peruanka sv. Roza iz

Lime, druga pa Ekvadorijanka sv. Marijana iz Quita, sta bili progalešeni svetnicam. In v vsej zgodovini Cerkve bomo le redko našli zglede tolikšnega mrtvičenja kot pri njih.

Spomnimo se še, da sta tako Španija in Portugalska pred 400 leti, kot Francija in Anglija v modernih časih pošiljali v kolonije ljudi, katerih so se doma hoteli iznebiti. Nekateri so bili pravi zločinci, drugi morda zelo zmožni ljudje, ki jih v domovini niso mogli prenašati zaradi njihovega značaja. Kralji so jim ponudili dobro službo in bili veseli, če so se na trnek ujeli. In ti beli ljudje niso bili za Cerkev to, kar bi na nek način morali biti: branitelji vere, in zlasti ne dober zgled za domačine.

V časih, ko je Španija imela izredne privilegije pri papežih, ko je sama izbirala škofo v prepričanju, da jih bo Rim vedno potrdil, je bila nevarnost, da je bil tudi med škofi kak klerik, ki je bil doma nezaželjena osebnost. Morda je bil dober upravnik in imel še kake druge sposobnosti. Ko se mu je namignilo, da bo v kolonijah postal škof, kar doma gotovo ne bi, je prosil, naj ga pošljejo kot misijonarja med Indijance . . .

Kar velja za enega ali drugega škofa, velja v večji meri, ker jih je bilo več, za duhovnike. Nekateri so imeli v sebi več pustolovskega kot pa misijonskega duha.

To so bili torej začetki Cerkve v Latinski Ameriki, v deželah, ki so — na papirju — še danes stodstotno katoliške.

Po zadnjih poročilih, ki so jih o stanju Latinsko ameriške

MESARIJA IN KLOBASIČARNA

Jože DERMASTJA

194 AUGUSTA AVE.

(židovski market)

TORONTO

Telefon: EM 8-0490

304 BROWN'S LINE

(nasproti slovenske cerkve)

NEW TORONTO

Telefon: CL 1-0209

Na razpolago imamo domače orehove potice, šunke, prekajeno meso, kislo zelje in repo, ter bučno olje.

V. SLOVENSKI DAN

bo V NEDELJO 2. AVGUSTA 1964

LEPO VAS VABIMO na 5. slovenski dan, ki bo na Slovenskem letovišču pri Boltonu.

Spored:

1. Sv. maša ob 11.30 dopoldne, darovana za vse Slovence.
2. Otvoritev ob 2 popoldne.
3. Povorka, himne in dviganje zastave.
4. Telovadni nastop: Slovenska Telovadna Zveza.
5. Pozdravi zastopnikov.
6. Nastop: Slovensko Pevsko Društvo iz Londona, Ont.
7. Nastop slovenskega pevskega zbora iz Toronta.
8. Narodni plesi.
9. Slavnostni govor.
10. Krst pri Savici — Dramatski prizor.
11. Hej Slovenci.

Za hrano in mehko pijačo bo poskrbljene.

SLOVENSKI DAN

Zopet se bližamo našemu emigrantskemu prazniku. To je: SLOVENSKI DAN, ki ga prireja že peto leto, na slovenskem letovišču pri Boltonu, Društvo Slovencev v Torontu, za vse proti komunistične Slovence v Kanadi. (Letos ima to društvo v toliko spremenjen naslov, da se sedaj imenuje — Društvo Slovencev Baraga — to pa zato, ker je g. župnik Prebil, Prosvetno društvo Baraga razpustil. Potem sta se pa obe društvi združili in na skupnem občnem zboru odobrili ta na-

slov. Toliko v pojasnilo, radi drugačnega naslova.)

Ob mislih na ta dan, mi prihajajo spomini iz davnih dni, pa iz moje prve mladosti in pozneje, spomini, tistih lepih časov, ob prebujenju Slovencev, ko so prirejali skoraj tedensko velike nastope, govornice, tabore, igrokaze in drugo. — Na Koroškem sem gledal nekoč »Miklovo Zalo« pri kateri je nastopalo nad 60 ljudi in 16 konj. Oder je bil postavljen v sadnem vrtu, na koncu velikanskega gostilniškega dvo-

vor: Družinsko življenje med domačini je bilo tako, da je dober del poklicov za duhovništvo že v kali zatrlo.

Verjetno se ne bomo zmotili, če trdimo, da je bilo krivde na vsaki strani nekaj. Veliko duhovniških kandidatov med domačini res ne bilo. In res je tudi, da se tuji škofje in duhovniki niso dosti brigali, da bi tiste, ki so dejanjsko bili, odkrili in vzgojili.

In v sredi 20. stoletja se vidi nekaj podobnega. Ko so pred

kratkim morali oditi tudi duhovniki, ki so delovali na Kubi, je ta otok ostal skoraj brez duhovnikov. Španci tudi na Kubi niso vzgojili domačih duhovnikov, ki naj bi jih nadomestili, če bi morali oditi. Vedno so računali z uvozom iz Španije. In vključ vsem žalostnim izkušnjam mnogokje v latinski Ameriki še vedno isto delajo. Splošno prepričanje je, da je lažje dobiti duhovnika od drugod kot pa vzgojiti domačina.

Se nadaljuje.

rišča. Ljudje so prihajali iz bližnje in daljne okolice in se jih je zbralo nad 5.000. Nemo je zaprlo sapo in vzelo za dalj časa ves pogum. — Pa govorniški tabori! S kakim navdušenjem so ljudje naravnost drveli na take tabore. Na ozaljšanih vozovih, s kolesi in peš, z zelenjem, zastavami in zastvicami, so se s petjem in vriskom bližali, za to prirejenim prostorom.

Pa oni krasni orlovski tabori . . . ! Kakšno veselje in navdušenje je bilo že s samo pripravo prostora, pletenje vencov, postavljanje mlajev in raznih paviljonov za prodajo peciva, pa za klobase, turško kavarino itd. Ko pa je nastopil dan tabora, je pa bil to dan pesmi, vriska in veselja. Dan poln idealov za orlovsko stvar, katero so ucepljali v mlada srca duhovni vodje in dobri govorniki, nastopi Orlov in Orlic, mladcev in naraščajnikov. Tiste orlovske dneve, tiste ideale, ki so jih gojili Orli . . . in tiste orlovske pesmi, bi rad priklical nazaj in jih dal tukajšnji mladini . . . Naši slovenski mladini, da bi se vanj uživala, se v njih udejstvovala, se zanje navduševala, poleg muzike in plesa, v kar smo že kar pretirano zagazili. Saj je muzika lepa, petje pa še lepše in tudi ples, če je spodoben, je kar dober. Nič ne zabavljam čezenj. Saj smo Slovenci vedno radi plesali. A poleg tega je treba še kaj drugega, kaj takega, da mlade duše dvigak BOGU. Kar pa muzika in ples ne storita. Prej nasprotno. Treba je gledati na to, da se mladina tudi duhovno dviga. Kar se ucepi mladi duši, to ji navadno ostane do smrti. Vsa skrb bi morala biti v tem, da ne vzgojimo duhovnih slabičev. Po lastni krivdi, ker nismo pazili in zahtevali dobrih učiteljev, smo imeli priliko videti, da nam je to učiteljstvo vzgojilo cele bataljone duhovnih slabičev, katere je z lahkoto pridobil komunizem in z njih naredil najhujše krvnike. Pomislimo in popazimo na to sedaj, ko je še pravi čas, da ne bo prepozno. Naj bi se kaj takega ne zgodilo nikoli več . . . Nič ne verujmo, da se take reči ne bodo več poskušale, ker sta se Rusija in Kitajska skregali, da je komunizem razklan itd.

Cerkve dali tamkajšnji škofje, je vseh katoličanov 176 milijonov, to se pravi tretjina vseh katoličanov na svetu. Svoje verske dolžnosti pa vrši v Latinski Ameriki le 9.5 odstotkov žensk in 6.5 odstotkov moških.

Številke so porazne. Dati pa moramo prav jezuitu p. Albertu Sily, ki je na marijanskem kongresu v Buenos Airesu l. 1960 takole govoril: V Latinski Ameriki je danes 20 milijonov ljudi, vsak deseti prebivalec, ki nimajo niti ponoči strehe nad seboj ali žive v človeka nevrednih okoliščinah. Od vsakih 100 otrok jih 13 umrje, preden dosežejo tretje leto starosti. In od tistih, ki ostanejo živi, jih 14 milijonov ne more v šole, ker šol ni, ali jih starši ne morejo ali nočejo poslati. Ali se bomo čudili, če so ti ljudje na vero pozabili? Kdo jih bo obtoževal, če vidijo v komunizmu novo vero, novo upanje na rešitev?

Tudi za latinsko Ameriko velja, da gresta materialna in moralna beda skupaj. Da bo slika Amerike, o kateri govorimo, vsaj kolikor toliko popolna, stopimo še v stoletje, ki so sledila pokristjanjenju. Dokler so bili Španci in Portugalci gospodarji latinske Amerike, na splošno povedano do začetka 19. stoletja, niti misliti ni bilo na to, da bi kak domačin prišel do večjega vpliva v svetnem ali cerkvenem življenju. Španci zaslužijo vso pohvalo, da so skoraj vse domačine pokrstili, grajo pa zaradi tega, ker jim razen krsta niso kaj dosti več dali.

SVOBODA

Ko je za latinsko Ameriko prišla politična svoboda, je bila cerkvena svoboda še daleč. Kako naj Rim imenuje domače škofje, če še duhovnikov ni bilo?! In tudi škofje so ostali na latinskem jugu do začetka 20. stoletja, ponekod pa so še danes . . .

Kako naj problem razrešimo? Kako naj damo vsakemu, kar mu gre? Cerkvi se po eni strani očita, da ni poskrbela za vzgojo domače duhovščine, ki bi imela več vpliva, kot ga ima tuja. Takoj dobimo odgovor, da med domačini ni bilo duhovniških kandidatov. Da se je mnogo poizkušalo, a se še tisti, ki so končno le postali duhovniki, niso obnesli . . . In zakaj kandidatov ni bilo? Odgo-

Še o jezikovnih prepirih

Naj reče kdor hoče, ne verujmo mu. Komunizem je v bistvu še prav tak, kakršen je bil v prvem začetku. (Prav dobro vem, da bo tale članek zabeležen na ambasadi in morda še kje drugje. Nič za to. —) Zavedajmo se vsega tega in bodimo složni. Naj zginejo tisti — vaš — naš — »gun« — in vse druge take oznake iz naše družbe. Bodimo samo dobri katoličani in neizprosni protikomunisti. Delujmo z radostjo na prosvetnem, socialnem in kulturnem polju; vsak po svoji zmožnosti — in možnosti. Tisto malo, kar nekateri mislijo, da nas razdvaja, je naravnost otročarija. Kdor je dobre volje in ni slep, prav lahko uvidi, da tiste idejne razlike, katere bi še kdo mislil, da so, ne bodo prav nič uplivale na morebitno bodočo ureditev Slovenije. Zakaj bi se praskali? Kakšen pomen ima? — Spominjam se nazaj v čase po prvi svet. vojni, ko smo imeli dvoje, zelo si nasprotni telovadni društvi: »Orel« in »Sokol«. Med njima je bila velika idejna razlika, njihovi programi močno nasprotni. Prvi z vero, drugi brez vere. Prvi s Cerkvijo drugi proti Cerkvi. I.t.d. Pa je prišlo do odkritja spomenika, na koroški fronti padlega junaka — MALGAJA — v Kotlih pod Peco. Bilo je veliko narodno, žalno, slavlje, katerega se je udeležilo vse, brez razlike mišljenja. Takrat smo Orli in Orlice. Sokoli in Sokolice korakali v strnjjenih vrstah in skupno slavili junaka Malgaja, ter z njim vse junake, ki so padli ob tej meji v bojih za našo Koroško. Dokazali smo Nemcem, da nismo kakšna slabokrvna banda, ki sa peha v nesmiselnem pehanju vsakdanjosti, ampak, da znamo ob resnosti časov ko trpi naša narodna stvar, nastopiti kot en mož . . . ! — Tako smo delali včasih. Kako pa danes? Privzemimo nazaj vso načelnost, ki smo jo ob odhodu od doma imeli, spomnimo se vseh nagibov radi katerih smo zapustili dragi dom in šli v neznano. Končno pa prišli v deželo, katera nam je tako dobra, da nam dovoljuje, da se poleg verskih, socialnih, prosvetnih in kulturnih podvigov tudi narodnostno lahko prosto udeležujemo in prirejamo razne nasto-

že iz prejšnjega stoletja, iz Prešernovih časov, smo Slovenci navajeni preprirov glede pisanja in rabe svojega jezika. Večkrat so bili ti prepiri popolnoma opravičljivi, saj so bili v glavnem le posledica naše borbe za obstoj, kot narod, sredi ljudstev, ki nas obdajajo. So pa bili tudi slučajni, ko so ti prepri mlatili le prazno slamo ne oziraje se na dejstvo, da ima Slovenija dovolj drugih, hujših težav in problemov za reševati. Dlakocepstvo ni bilo nikoli pametna stvar. In prav tako dlakocepstvo nas je mnogokrat zavedlo v ekstreme, ki so naš jezik prej siromašili kot pa bogateli in plemenitili.

Naj omenim tu le borbo, ki so jo prejšnjega stoletja naši očetje začeli proti nemškimi tujkam, ki so se v teku stoletij razpasle v slovenščini kot plevel po neobdelanem polju. Bilo je dobro. Vsaj iz knjižne slovenščine, če že ne iz narečij, smo odpravili izraze kot n. pr.: rajfnik, luft, špargert, žajfa, itd. Zamenjali smo jih z besedami pristnega slovenskega, ali pa slovanskega izvora. Nismo se bali iskati pomoči pri cer-

kveni slovanščini, ali ruščini, ali češčini, itd. Saj njihove besede so nam takoj zvenele kot domače, naše. In slovenščina, kot nekoč že češčina, je iz gnusne mešanice nemških tujk postala lep slovanski jezik, na katerega smo danes vsi lahko ponosni.

Toda že takrat smo tu pa tam zašli malo predaleč. Števniki »en, ena, eno« se nam je zazdel preveč nemški in smo ga zamenjali, kjer le mogoče, z »nek, neka, neko«. Še danes rečemo »en gospod, enega dne, itd.«, pišemo pa raje »nek gospod, nekega dne, itd.«, da bi nas le ne mogli obsojati nemčurjenja. In to je bilo in je zgrešeno. Števniki »en, ena, eno« najdemo v bogati uporabi pri vseh jezikih, tako v nemščini, kot v romanskih jezikih, in tudi slovanskih: »Ein Herr, eines Tages«, »Un monsieur, un jour«, »Odn gospodin, odnogo dnja«, »Jeden gospodin, jednoga dana«, itd. Čemu torej bojazen pred izrazi »En gospod, enega dne«?

Vendar je večina novih besed uvedenih v slovenski jezik bila v glavnem le dobra, kar

jasno dokazuje dejstvo, da smo jih sprejeli za naše in jih danes sploh ne bi več znali razlikovati od starih slovenskih. Kdo bi danes mislil, da so »prestol«, pa »čitanka«, »kolodvor« tuje-ga izvora? Saj so nam domače celo besede kot »hlače« (iz latinščine), »klobuk« in »žep« (iz turščine). Če drugo ne, prve so vsaj vzete iz slovanskih jezikov.

Prešlo je devetnajsto stoletje, prešlo je avstrijsko cesarstvo in z njim nemški vpliv na naš jezik, saj nemščine danes Slovenci skoraj več ne poznajo. Toda »žilca« slovenskih jezikoslovcev ni prešla. Zdaj, ko je strah pred nemškim zmajem nekoliko popustil, zdaj je pač bilo treba najti kakega drugega kozla in nanj spustiti sveto jezo svoje »znanosti« in »narodne zavednosti«. Na srečo gre danes le za strujo med slovenskimi znanstveniki in bi zelo grešili, če bi vse obsojali. Žalostno je le to, da je ta struja zelo vplivna in na ključnih postojankah slovenskega tiska.

Spravili so se danes na slovanske izposojenke. Hočejo slovenščino »osamosvojiti, ostresti vseh vplivov, tudi slovanskih«. Motijo jih besede kot n. pr. »čitati, čitanka, čitanje, itd., baviti se, kolodvor, itd.«. Češ, saj imamo domače »brati, berilo, branje, ukvarjati se, postaja«, ne zavedajo pa se ti možje, da s tem naš jezik le siromašijo, da mu pravzaprav kradejo izraze, ki že imajo svoje posebne odtenke: »postaja«, n. pr., ni točno isto kot »kolodvor«, »ukvarjati se« je precej bolj ozko kot »baviti se«, »čitati« precej bolj točno kot »brati« (ne oziraje se na dejstvo, da je »brati« skovano preko nemškega »lesen« iz latinščine »legere«, medtem ko je »čitati« pristno slovansko.).

Čemu vse to? Verjetno imamo opravka z ogabnim političnim ozadjem. Po drugi svetovni vojni je tiskano slovenščino preplaval val ruskih tujk komunističnega kova, in zaradi tega zoprnih. Leta 1948 pa je prišlo do spora med Stalinom in Titom. Borba med Jugoslavijo in Rusijo se je vnela z vso silovitostjo. Tudi Slovenija ni mogla izostati, in njen tisk, last komunistične partije, seveda, je kmalu začel z napadi in blatenjem vsega kar je prihajalo iz Rusije in ostalih komunistič-

HRANILNICA IN POSOJILNICA SLOVENSkih ŽUPNIJ V TORONTU

šteje že 1080 članov, ima \$800,000.00 kapitala, je dosedaj obrestovala hranilne vloge po 4%, plačuje 3% obresti na čekovne račune, daje osebna in hipotekna posojila pod ugodnejšimi pogoji kot druge denarne ustanove.

Uradne ure vsak četrtek 4 do 9 zvečer, soboto 10 do 4 popoldne, nedeljo 10 do 11 dopoldne. V New Torontu pa vsak petek po večerni sv. maši in vsako nedeljo po prvi sv. maši.

618 Manning Ave., Toronto 4, Ont.

LE 1-8475

pe, kakršnih ne dovoljuje lastna domovina. Bodimo ji hvaležni za vse to. Izkažimo se hvaležne tudi s tem, da se na — SLOVENSKI DAN — vsi brez razlike, brez vseh dvomov, vsi protikomunisti udeležimo — TABORA — na slovenskem letovišču, da se osvežimo in navdušimo za novo delo. S tem

pa dokažimo našim nasprotnikom, da se še nismo nič prenaradili, da smo obdržali še ista načela, isto vero, iste nagibe, kot smo jih imeli ob odhodu od doma ter, da taki še tudi ostanemo. V tem nam pomagaj BOG! Na svidenje na taboru drugega avgusta!

L. A. st.

nih dražav, v glavnem slovenskih.

Tudi »verni« jezikoslovci so k temu seveda morali dati svoj doprinos. In začela se je borba proti ruskim tujkam, ki so se bohotile v tisku. Čez noč so izginile. Da bi jim pa le nihče ne mogel očitati premalo gorečnosti v svoji veri, in ker je nove ruske tujke bilo vse prelahko odpraviti, so se »verni« jezikoslovci sedaj lotili tudi tega, kar so si naši očetje izposodili iz onstran »zavese«.

V svoji naravnost otročji zaletelosti so se zaprli v nek čuden egocentričen in pod geslom »nazaj k ljudstvu« so začeli kar na debelo »čistiti« po pravopisu. Prve sledi te čistke opazamo že v Pravopisu iz leta 1952. V tisku se je zlasti opazila obstrukcija glagola »čitati« in njegovih izvedenk. »Čitate-lje« so čez noč nadomestili »bralci«, ki niso nič več »čitali«, ampak le »brali«, in to ne več »čitank« ampak le »berila«. »Navdušeni« profesorji po šolah so glagol »čitati« kar podčrtavali kot usodnosno napako, itd. Celo stari Vajkard Valvazor je bil počaščen z »Valvazorjevim berilom«, neke vrste prevodom važnejših odlomkov iz njegove nemške »Slave Vjvodine Kranjske«.

Izgleda pa, da ta nesmiselna gonja nekaterim še ni bila dovolj. Morali so iti še dalje »ljudstvu naproti«, in iz »bralcev« so napravili »bravce«, češ naši očetje so nekoč (vsaj nekateri) pisali tako. Izšel je Pravopis leta 1962.

Slovensko ljudstvo je navajeno trpeti. Godrnja, ampak potrpi in uboga. To je velika njegova napaka. Toda tokrat je bilo tudi za to ljudstvo preveč. Kretenske novotarije si niti »pravoverni« časopisi niso vsi upali uvesti, pa čeprav so bila dana navodila v tem smislu. Ko so se »bravci«, in »poslušavci« prvič pojavili po lokalnih, kmečkih lističih se je celo med najbolj zabitimi kmeti dvignil grohot: bilo je le preveč smešno! In stvar se ni obnesla. Nekaj pisunov je sicer kljub temu izdalo par knjig po novem pravopisu. Izšlo je tudi nekaj esejev in člankov, toda gorostasnost te nove »ljudskosti« je bila vendarle prevelika. Ljudje so se ji vsi od kraja smejali. In čisto potihoma je v mesecu decembru lanskega le-

Novice iz domovine

• **Trgovina z Italijo.** — Jugoslovanski izvoz v Italijo je lani znesel 45.5 milijard dinarjev, uvoz pa 34 milijard. Kljub temu, da številke izgledajo ugodne za Jugoslavijo, pa je vendar treba reči, da 85% vsega izvoza predstavljajo le poljedelski pridelki, medtem ko je italijanski izvoz le industrijsko blago. In to Jugoslaviji nikakor ne more prijati.

• **Privatne gostilne v Sloveniji?** — Potrebe po tujih devizah in zato po večjem razmahu inozemskega turizma je končno le privedel oblasti v Sloveniji do spremembe njihovega postopanja napram zasebnemu gostilništvu.

V korist »socialističnim gostinskim podjetjem« so oblasti na vse načine zatirale privatne gostilne. Upravne in sanitarne inšpekcije so od njih terjale pretirane in največkrat sploh nemogoče stvari. Oblasti jim niso nudile sploh nobenih olajšav, kaj še pomoči. Gostilničar ni smel zaposliti tuje delovne sile. Voditi je moral kar pet do sedem različnih knjigovodstvenih knjig. Na socialno in pokojninsko zavarovanje sploh ni smel misliti. In kot da bi to ne bilo dovolj so ga oblasti brez

dokazov obsojale lažnih podatkov o dohodkih ter mu avtomatično smatralo dohodke višje in ga temu primerno potem obdavčevale. Sežana ob tržaški meji je na primer pribijala prijavljenim dohodkom še kar 42% »neprijavljenih«!

Če pomislimo, da ponekod niti poštene zadružne (socialistične) gostilne niso mogle izhajati, potem je lahko razumeti, zakaj je privatno gostinstvo v Sloveniji skoraj izginilo.

Pod pritiskom inozemskih turistov, ko so v Slovenijo prihajali enkrat, potem pa raje nosili svoje devize drugam, so sedaj oblasti končno le sprevideli potrebo po spremembi svoje politike. Konec meseca decembra lanskega leta je izšel odlok, ki je odnose občin in oblasti do privatnih gostišč temeljito spremenil (upajmo vsaj) in s tem povabil privatne gostilničarje naj svoje obrate spet odprejo. Koliko se bo to obneslo bomo videli.

• **Odklon in mlačnost mladine.** — V začetku aprila je v Ljubljani zborovala Zveza mladine Slovenije in predvsem razpravljala o mlačnosti in nezainteresiranosti mladine do vpra-

šanj današnje slovenske stvarnosti. Vzroke so menda našli v »osnovnih protislovjih naše (jugoslovanske) sedanje družbe, v nerazvitosti, v negiranju samoupravnega sistema, v omejevanju osebnosti in ustvarjalne iniciative«.

• **Nekaj podatkov o prebivalstvu na Primorskem.** — Medtem ko se prebivalstvo jugoslavije pomnoži vsako leto za okoli 280,000 oseb, v Sloveniji za okoli 15,000 oseb, kažejo statistike prebivalstva na jugoslovanskem delu Primorja sledeče številke:

1948	—	236,727	prebivalcev
1955	—	233,349	prebivalcev
1957	—	214,072	prebivalcev
1961	—	217,657	prebivalcev

Padec prebivalstva je sicer treba pripisati delno tudi izseljevanju Italijanov iz Istre (Kopra, Izole, Pirana), je pa v glavnem posledica absolutnega zanemarjanja osrednjih oblasti (Ljubljane in Beograda). Nič čuda potem, če v Trstu, Gorici in Celovcu danes ni navdušenja za »mater Jugoslavijo«.

• **Zanimive želje.** — V ljubljanskem časopisu »Delo« je bil nedavno priobčen razgovor z novjšim slovenskim pesnikom. Na vprašanje »Kaj bi podprli če bi imeli veliko denarja?« je pesnik in pisatelj Janez Menart odgovoril takole:

»Predvsem bi veliki večini podvojil plače, da bi tako odpravil postransko delo in uresničil prastaro zahtevo po osemurnem delavniku. Zvišal bi otroške doklade, saj obstoječe zadoščajo komaj za mačko, ki še sama kje kaj ukrade. Poskrbel bi za otroško varstvo in drugo, da ne bi slovenski narod počasi izumiral. Precejšnjo vsoto bi namenil temu, da bi se šolstvo javne službe in še marsikaj organiziralo tako, kot je bilo za časa Franca Jožefa. Kril bi gibljivi del plače miličnikom (policiji), pesnikom in grobarjem, da ne bi bili plačani po učinku. Iste vsote, kot jih izdajamo sedaj, bi določil pasivnemu kmetijstvu in industriji. Preostali denar pa bi poslal v zvezno blagajno.«

Komentar je odveč.

• **Slovenska učiteljska ukijena?** — Konec meseca mar-

Glede vseh vaših bančnih poslov, vključno pošiljanja denarja, hranjenja vrednostnih papirjev in nabave čekov za potovanje, se obrnite na "MOJO BANKO"

BANK OF MONTREAL
PRVA KANADSKA BANKA

Bloor Street & Euclid Avenue Branch,
640 Bloor Street West

E. ZARINS, Manager

ta izdala Slovenska Akademija navodilo svojim članom, naj to pisavo opuste.

Zanimivo je, kar prof. Bezljaj piše o tem. Izgleda, da v tej borbi med »bralci« in »bravci« so se spet (vendarle) pojavili »čitatelji«!

In kočno še par besed o našem emigrantskem tisku. Čudno je, da so se nekateri takoj oprijeli te novotarije. Niso vedli za zakulisne vzroke teh poskusov in so nasledili. Upajmo vendar, da je stvar zdaj razčiščena.

Zdravko Jelinčič

ca je bilo v Ljubljani objavljeno, da se učiteljišča ukinjajo. Iz osemletk bodo študentje od sedaj naprej imeli na izbiro klasično (samo v Mariboru in Ljubljani), splošno (sedanje realno) in pa pedagoško gimnazijo (sedanje učiteljišče). Po končani gimnaziji, kakršnikoli že, pa dobo morali bodoči učitelji iti na dvoletno Pedagoško Akademijo v Ljubljano ali v Maribor.

V resnici, če izvzamemo morada kakšno manjšo spremembo v programih, se ne bo nič spremenilo. Le učiteljišča dobijo sedaj novo ime pedagoških gimnazij. Razlika pa je v tem, da od sedaj naprej bodo vsi učitelji morali imeti še dve leti univerze, to je: sedanje Višje Pedagoške šole, ki že sedaj usposablja predmetne učitelje in se bo v nadalje imenovala Pedagoška Akademija.

• **Ideali in stvarnost.** — Dne 5. aprila tega leta je Nedeljski Dnevnik iz Ljubljane priobčil nekaj »Slanih ocvirkov« iz peresa nekega Marjana Marinca. Gre za razna borbena gesla, ki se uporabljajo vsak dan v slovenski javnosti. Žal pa je stvarnost marsikdaj ravno obratna in pisec jo navaja v oklepajih pod geslom. Tu priobčujemo le nekatera:

»Letos bomo proizvajali že 34.000 avtomobilov!« (Na avto čakaš najmanj šest mesecev).

»Borimo se za stanovanjsko površino!« (Istočasno je izdana cela vrsta odločb o rušenju novih, polnovih in zdravih stanovanjskih objektov).

»Skrajšani delovni teden!« (Istočasno povečujemo delovna leta do pokojnine).

»Uredimo vprašanje minimalnih plač!« (Pa smo uredili le vprašanja maksimalnih).

»Reformirajmo šole!« (Pa še nismo reformirali niti naših pedagogov, da se morajo naši otroci učiti iz srbohrvaških učnih knjig).

Itd., itd.

• **Poljaki v Kopru.** — Prvi turisti iz slovanskih držav, ki so zadnje čase začeli obiskovati Slovenijo in njeno morje, so bili Poljaki. Postali so že znani gostje v Kopru, Piranu in Portorožu. To je posledica spora-

Materi

NIKAR NE ZAPUŠČAJ MI
NJIVE, NE TRAVNIKA.
PLUGE DRŽATI
NE ZNALA BI ROKA.
IN KAJ BI MI DAJALA
GOZD, KO ZARAŠČENE
DAVNO SO STEZE
LET MOJIH MLADIH.
NAJ DRUGI NAŠ DOM DOBI,
STENE PREBELJENE
PUSTE SO, NEME,
ODKAR NI VEČ TEBE.
LE SMREKO ŽELEL BI SI
VRH POKOŠENEGA
GRIČA, KJER TATA
JE KOSO NABRUŠAL,
IN JAVOR, S KATEREGA
PESEM JE PTIČEK NAM
SVOJO PREPEVAL
V TIHIH POLDNEVIH:

SIN

PRVA SLOVENSKA MESARIJA V TORONTU

Vam nudi prvovrstno meso, klobase, salame in druge jedila (delikatosa).
Postrežba je solidna in cene zmerne.

ANTON'S MEAT MARKET

SE PRIPOROČA A. BAUDEK

633 Vaughan Rd. na vogalu Oakwood

RU 3-0423

BLACK AND DECKER BENJAMIN MOORE PLUMBING SUPPLIES
POWER TOOLS & SCARFE'S PAINTS TILES

BLOOR HARDWARE & PAINT

608 BLOOR STREET WEST (at Palmerston)
TORONTO • LE 1-6183

S tem oglasom dobite 25% popusta na »MOORE'S« barvo.

zuma med Jugoslavijo in Poljsko, po katerem je omogočen Jugoslovanom obisk Poljske, Poljakom pa obisk Jugoslavije. Lansko leto je Slovenija videla kar 10.000 gostov iz Poljske, letos pa se bo to število, kakor kaže, še povečalo. Znesek deviz, ki jih vsak poljski turist lahko prinese s seboj je sicer še precej omejen: 45.000 dinarjev. Isto velja za Jugoslovane, ki gredo na Poljsko. Vize pa za enkrat še niso odpravljene in

prednost imajo člani sindikatov, umetniških in znanstvenih združenj ter mladinskih organizacij (kar pomeni, da imajo člani komunistične stranke prednost).

• **Predkongresni sestanki komunistov.** — Kot priprava na osmi kongres jugoslovanske komunistične stranke v Beogradu so se v mesecu aprilu vršili po vsej Sloveniji predkongresni, ali »bazenski« sestanki komu-

nistov in njihovih celic. Med raznimi ugotovitvami, ki so bile objavljene, so med drugim sledeče:

a) Proizvajalci (to je: delavci) se še niso znašli kot upravljalci. Zato v njihovem imenu vse preveč še vedno odločajo posamezniki ali skupine iz vodstev podjetij. (čitaj: komunisti.)

b) Čuti se veliko pomanjkanje dobrih kadrov (to je: kvalificiranih delavcev na pravih mestih in primernih, to je strokovno sposobnih vodstev).

c) Očitna je zavest, da je življenska raven prebivalstva izredno nizka. Dohodki povprečnega prebivalstva so absolutno nezadostni.

č) Izražena je bila želja, naj bi se komunisti v bodoče izogibali vmešavanju v upravljanje podjetij če niso za to poklicani.

d) Delitev narodnega dohodka je še vedno zelo neustrezna. Zlasti se to opaža v tovarnah samih, kjer so vsi stroji največkrat že popolnoma izrabljeni, pa še nihče niti ne misli, da bi jih zamenjal. Nizka storilnost je v glavnem posledica tega stanja.

• **Bolgarska mladina v Sloveniji.** — V začetku aprila je obiskala Slovenijo posebna štiričlanska delegacija bolgarske komunistične mladine in proučila možnosti širše izmenjave mladincev. Obiskala je tudi Izolo in Piran ob slovenski obali.

• **Nove osebne izkaznice.** — V kratkem bodo v Jugoslaviji zamenjali osebne izkaznice. Sedanje so sivkaste (v obmejnih področjih zelene) in v obliki male knjižice. Nove bodo mali beli kartončki velikosti 6x9 centimetrov, ki se bodo spravljali v prozorne polivinilne ovitke. Poleg slike bodo opisani sledeči podatki: SFRJ (Socialistična federativna republika Jugoslavija), socialistična republika (na primer: SR Slovenija), občina, nato pa ime in priimek lastnika ter ime očeta in matere. Na drugi strani bodo še podatki o datumu in kraju rojstva, naslov bivališča, datum izdaje izkaznice in register-ska številka. Izkaznice bodo veljale deset let. V novih izkaznicah odpadejo podatki o poklicu in zakonskem stanju, osebni opis lastnika ter prstni odtisi.

Spadina "Interchange"

Z lansko jesenjo smo začeli opazati vedno večjo aktivnost na cesti »401«, na sekciji Toronto By-pass. Zemljemerci v rdečih čepicah so pridno merili in zabijali količke, stroji so vrtali in raziskovali plasti zemlje. Medtem pa so D.H.O. inženirji in planerji v Downsview računali in risali pozno v noč, kar pa seveda nismo videli. Pripravljali so rešitev torontskega prometnega vozla, kateri je postajal vedno bolj zapleten. Slo se je za moste v »3 štuke« z razpetinami do 200', kar je bilo nekaj novega tudi za to deželo.

Po raziskovanjih in vročih debatah, so se odločili za moste iz prenapetega betona in kontinuitetnim razponom, uporabljajoč francosko Freysinett metodo, katera je predvidevala enostavno in hitro zgradbo in je bila ekonomsko cenejša od železa. V velikih slučajih je železo sicer cenejše od prenapetega betona, a oskrba v teku let, ker sicer ga razžre rja, doda ceni še težke tisočake narodnega denarja.

Načrt predvideva 3 prometne pasove, takozvane »corelanes« in 2 prometna pasova ob straneh v obe smeri za lokalni promet. Zato je potrebno 24 mostov samo od Dufferin-a do Bathurst-a, potem je pa treba razširiti vse že obstoječe mostove na Torontu By-pass-u; zgraditi tudi »Interchange« za Yonge in »400« cesto.

Stroški za celotno zgradbo presegajo 100 milijonov, kar je veliko narodnega denarja tudi za Ontarijo.

Brž, ko so bili načrti končani, so se zažrli buldozerji v zemljo, stebri in stene so rasle kot gobe po dežju. Ko je padla temperatura globoko pod ničlo, se je z vso paro cementiralo za plastičnimi stenami, imenovanimi »Green-house«, kjer je bila temperatura deloma od peči, deloma od cementne reakcije vedno 60°F.

Proti pomladi so začeli moste nategovati, da so skoraj kablji pokali, kateri so se zato začeli dvigati v lepe loke in že so izginile lesene podpore. Lepo vreme je pomagalo, da je gradnja hitro potekala, mosti so bili takorekoč hitreje zgrajeni, kot

pa preračunani in planirani. En povprečen most je zrasel skoraj cel v 1 mesecu.

Sedaj je preostalo le še 1 sam velikanski most nasproti nove »York Plaze«, pa ne za dolgo, junija bo že stal na svojih nogah.

Tudi druga novost je na tej sekciji, če le bolj natančno pogledate. Prometni pasovi so betonirani, betonirajo pa s strojem, tako da raste cesta hitro in bo imela zares gladko ploškev.

Večidel bo cesta skončana že proti koncu poletja 1965, to velja za »Spadina Interchange«, druge se pa znajo zavleči še za eno leto.

In kje ne dobiš Slovenca zraven, tudi pri planiranju teh mostov so sodelovali slovenski inženirji. Iz njihovih debat sem videl, da so moste št. 1, 12 in 24 in ves »Yonge St. Interchange« zasnovali naši inženirji.

In kakor je Ribenčan prosil in imel le skromno željo, »da b'se mu lonci ne pobili«, tako tudi mi želimo, »da b'se jim mostovi ne podrli«.

Borut

Slovenski umetniki razstavljajo v Toronto

Od 15. do 30. maja t. l. se je vršila v Torontu razstava slovenskih umetnikov.

Sodelovali so: France Gorše, Aleksa Ivanc, Bara Remec, Ted Kramolc, Jože Vodlan, Miro Zupančič, Simon Kregar, Marjanca Savinšek, Ivan Bukovec in Hugo Velker. Ti umetniki žive v sledečih deželah; Francija, U.S.A., Argentina, Maroko in Kanada.

Novo okolje je precej vplivalo na njih formacijo in delo. Zanimivi so argentinski motivi Bare Remčeve; na slikah Alekse Ivanc se odraža arabski vpliv — svetloba in žive barve; »Hitchhikers« ter »Domov« od Kramolca so verna in krepka podoba severno-ameriškega kontinenta. Zanimive so brezpredmetne študije od Zupančiča in Vodlana, dva mlada slikarja, ki živita v New Yorku.

Od vseh umetnin izstopajo dela Franceta Goršeta in predvsem »Pojoči menihi«.

Razstavo je obiskalo precej Slovencev in tudi nekaj Kanadčanov.

Pred zaključkom razstave, so na razstavišču (trgovina za poštvo — lastnik Milan Bajt) priredili kulturni večer, kate-rega se je udeležilo lepo število Slovencev.

Razstava je zelo lepo uspela in je treba tako umetnikom kot organizatorjem čestitati.

HIDROCENTRALA NA DONAVI

Pred kratkim sta Jugoslavija in Rumunija podpisali pogodbo o skupni gradnji hidrocentrale na Donavi pri Železnih vratih. To bo ena največjih central v Evropi in bo proizvajala 11 milijard kilovatih ur letno. Od tega bo Jugoslavija dobila polovico.

Leta 1959 je Jugoslavija proizvajala 8.1 milijard k.h., to se pravi da bo s centralo na Donavi njena celotna proizvodnja precej poskočila.

Hydrocentrale bodo začeli graditi letos poleti in upajo, da bo dokončana v osmih letih. Celoten projekt bo stal okoli 400 milijonov dolarjev.

KANAL MOSELLE—NANCY

Nancy—Francija: 26. maja t. l. je predsednik De Gaulle otvoril kanal Moselle—Nancy. Gradnja je trajala 7 let in celotni stroški so znašali 200 milijonov dolarjev.

Kanala se zelo veseli francoska železarska industrija v Lorraine, ker ga bo sedaj uporabljala za uvoz premoga in koksa iz Porurja. Sodijo, da se bodo prevozni stroški (za premog, koks, železno rudo in železo) zmanjšali za 20 do 40%. S tem bo francoska železna industrija lahko uspešno konkurirala z nemško in belgijsko. Do sedaj je imela veliko težav.

Naslednji načrt je povezati s kanalom reki Rhône in Rhine, ter tako vključiti Lyon in Marseille v srce zapadno-evropskega industrijskega kompleksa.

DR. ZLATKO AURELIUS VERBIČ, zobozdravnik

ŽELI SPOROČITI,

DA JE ODPRL SVOJO ORDINACIJO

na 2902 DUNDAS STREET WEST (zapadno od Keele), TORONTO 9, ONTARIO

TELEFON: 769-7368

SLOVENSKI ADVOKAT IN NOTAR

TONE AMBROŽIČ

sporoča, da je preselil svojo pisarno na

861 College Street, Toronto 4, Ont.

LE 1-1715 • LE 1-1223

LUXOR RADIO

624 Bloor St. W.

LE 1-3085

RADIO APARATI • TELEVIZIJSKI APARATI • GRAMOFONI • ŠIVALNI STROJI
PISALNI STROJI • HLADILNIKI • PRALNI STROJI
NA ZALOGI PLOŠČE IZ SLOVENIJE

Oviranje železnice za Koper

Kako smotrno je komunistično gospodarstvo Slovenije nam lepo dokazuje članek nekega Ruda Goljaka v Primorskih Novicah z dne 29. maja tega leta.

Pisec se pritožuje, da Ljubljana zopet postavlja ovire za gradnjo koprške proge, ki naj bi povezala edino slovensko pristanišče z zaledjem. Ovire pa se postavljajo na osnovi »novih smernic« (gotovo iz Beograda) pokaterih je zdaj »treba zmanjšati investicije, da bo mogoče dvigniti življenjsko raven našega ljudstva«. Pisec celo omenja, da bi Ljubljana še najraje kar pozabila na to gradnjo in vse vrgla v koš. Ker je članek izredno zanimiv in stvaren, podajamo tu nakaj odlomkov; pisec pravi:

»Da se s temi smernicami vsi strinjamo, zlasti če vemo, kako nesmotrne in vnaprej nerentabilne so bile v preteklosti premnoge investicije v razne industrije in podobne obrate, katerih niso narekovali čisto gospodarski računi, marveč socialni in še dosti češče samo politični nagibi, ni dvoma. Nikakor pa to še ne pomeni, da moramo zdaj iz skrajnosti v skrajnost in opustiti tudi tiste investicije, ki so neobhodno potrebne za povečanje proizvodnje in s tem tudi neposredni dvig standarda. Tudi na sejah in sestankih (koprškega) okrajnega sindikalnega sveta je bilo ponovno poudarjeno da je treba brez pomislekov in odlaganj zagovarjati tiste investicije ki bi odpravile ozka grla naše proizvodnje. Med temi je pri nas v Sloveniji na enem prvih, če ne naravnost na prvem mestu, ozko grlo prometa koprškega tovornega pristanišča . . .«

»Zmogljivost naših (jugoslovanskih) pristanišč je treba povečati. In povečala se bo. Vprašanje je samo, kje, s kakšnimi stroški in s kakšnimi funkcionalnimi pogoji. Izračuni so pokazali, da je to mogoče storiti v Kopru z najmanjšimi investi-

cijami in pod najboljšimi pogoji . . .«

». . . ni mogoče zagovarjati drugih teženj, po katerih naj bi se odpovedali gradnji koprške železnice, nadaljnjemu razvijanju pristanišča in celo novim ladjam 'Splošne Plovbe' v korist prednosti nekih investicij v Sloveniji, ki se nanašajo na povsem nove obrate, o katerih še nihče ne more brezpogojno reči, da bodo dali naše-

mu gospodarstvu pričakovano korist . . .«

Iz članka je razvidno, da je mesto Koper odobrilo »Luki Koper« poročilo za najetje 700 milijonov dinarjev za začetek gradenj. Po drugi strani pa bi v Ljubljani radi vse to črtali in vrhu tega še hoteli, da bi Koper sam prispeval 3 milijarde za gradnjo nekih objektov drugje v Sloveniji!

Če pomislimo, da se o nujnosti koprške proge govori še čez deset let, potem je vsak komentar odveč.

ga peciva, katero je kaj hitro šlo v promet.

Še nekaj bi skoraj pozabil omeniti. **Andi Dolenc, Lojze Ponikvar in njihov prijatelj Creamer, vsi člani STZ Toronto, so se zaobljubili, da gredo po plesu peš na cerkveno farmo, da bodo tam pravočasno za sv. mašo in procesijo, kar je okrog 40 milj ali 65 km od Toronta. Ponikvar je tudi zares prehodil to dolgo pot, ostala dva pa sta prišla že do železnice, tam malo počivala in tudi zaspala. Izgleda pa, da bo Ponikvar v izvrstni kondiciji za smučarski tek.**

Zakaj so se pa zaobljubili pa ne vem, vsi so pa še »fest« in samski fantje.

Prav je, da je društvo s plesom dobilo tudi nekaj sredstev, kajti ima velike načrte, med drugimi da nabavi vsaj nekaj poštenega telovadnega orodja, ker mladina raste in ga potrebuje. STZ Toronto

Po majskem plesu

STZ Majski ples 30. maja je zelo lepo uspel. Ga. Cveta Arhar je za to priliko primerno in kar nekam svečano okrasila dvorano. Udeležba je bila številna, posebno veliko je bilo mladine, ne smemo pa pozabiti ameriških gostov, med njimi starosta clevelandskega STZ g. Janez Varšek s soprogo in tudi ne nekaj brhkih deklet iz Clevelanda.

* Tudi vso organizacijo plesa,

je imel v rokah bolj mlajši rod in je večer kar lepo izvedel, prepričan sem, da bo to verjetno eden najlepših plesov sezone. Žrebanje za ribiško opremo »Mitchell« je bilo opolnoči in študenka gđ. Lili Abunar je potegnila številko g. M. Sedaja. Zahvaliti se pa moramo tudi članicam in materam, ki imajo mladino pri telovadbi, ki so tako požrtvovalno priskočile na pomoč in napekle izvrstne-

ŽENSKA MODNA TRGOVINA

WALDMAN'S

LADIES FASHION & CHILDREN'S WEAR

velika izbira

- ženskih oblek
- plaščev
- perila in nogavic
- pletenin
- in kopalnih oblek

Na zalogi imamo tudi vse vrste otroških oblek, usnjene zidelke, ter razne predmete primernze za darila.

Cene zmerne.

Obiščite nas.

Priporočata se

Ivan in Zlatka.

550 Queen St. West (na vogalu Bathursta) • Tel.: 368-2096

S TEM OGLASOM DOBITE 10% PUPUSTA!

Iz Toronta

Kovačev Študent. — Mladinski klub pri župniji Marije Pomagaj je 19. aprila uprizoril Vodopivčevo spevoigro »Kovačev študent«. Režiral je g. Stane Brunšek, pevce je izvežbala in spremljala na klavirju gđ. Elza Santejeva.

Romeo in Julija. — Za 400-letnico rojstva dramatika Shakespearja je slovensko gledališče postavilo na oder njegovo tragedijo »Romeo in Julija«. Predstava je bila 25. aprila, naslednji dan pa je bila ponovljena.

Spominska proslava. — V soboto 6. junija se je vršila »Spominska proslava« za vse ki so v boju z brezbožnim komunizmom dali svoje življenje. Proslavo je vodil g. Rado Krevs, slavnostni govor pa je imel g. Kranjec. Po končani proslavi so vsi navzoči šli v cerkev, kjer so se udeležili maše z aduščnice za vse mučence. Še preje so položili venec pred spominsko ploščo, ki je v cerkveni veži Marije Pomagaj.

Toronto, maj 1964. — Na torontski univerzi je položil doktorat iz veterinske znanosti gošpod **Janko ŠIFFER**. Iskreno čestitamo!

»SLOVENSKO MISEL«
izdaja Društvo Slovencev — Baraga v Torontu v okviru »Slovenskega Sveta v Kanadi«. Naslov: 618 Manning Ave., Toronto 4, Canada. Tiska: St. Joseph Press, Toronto.